

Előfizetési ár
 „MAGYAR DOHÁNYUJSÁG”-ra
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.
 SZERKESZTŐSÉG:
 Budapest,
 VI., Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár
 „MAGYAR DOHÁNYUJSÁG”-ra
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető
 KIADÓHIVATAL:
 Budapest, VI. Podmaniczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felv sz a kiadóhivatal és az ország minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége. Felelős szerkesztő és lapfelnézős: **DARÓCZI VILMOS.** Hirdetések: Negyed oldal 10 frt; kisebb hirdetéseknel minden petit sor 4 kr.

TARTALOM: A minőség szerinti osztályozás. *Daróczy Vilmostól.* — Dohánytermelésünk és a fogyasztás. — a. — A beváltási határidők kérdéséhez. *Mesey Ödönöl.* — Adatok a nemesítő fermentáláshoz. — Beváltási eredmények az érsekséjvári beváltóhivatali körzetben. — A dohánygyorsda. *D. V.* — Egyetmást a havana dohányról. — Észrevételek. *Daróczy Vilmostól.* — Irodalom. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.
TÁRCZA: A kukás koma és a simítás. *Bodó Ignációtól*

Felkérjük azon t. előfizetőinket, akiknek az előfizetése a múlt év végén, vagy már annak előtte lejárt, hogy — a már ismételve küldött postautalvány lap felhasználásával — sziveskedjenek az előfizetést mielőbb megújítani, nehogy a lap küldése fennakadást szenvedjen.

A minőség szerinti osztályozás.

A dohányjövédéknek egyik érdemes tisztviselője, aki már többször adta jelét kiváló gyakorlati szakképzettségének, a lapunkban többször hangzottatott simítás mellőzése tárgyában úgy vélekedik, hogy ez csak akkor válhat lehetségessé, ha a jelenleg divó osztályozás helyett, a minőségi — gyártási ágak szerint való — beváltás rendszere hoztatni be, — t. i. válogatott a. b. I. II. III. osztály helyett: finom szivarboríték, szivarboríték, burok, finom pipadohány, pipadohány, közönséges pipadohány, stb. elnevezés szerepelne és így lennének a dohányok is előállítva és osztályozva.

Messze távolba eső reménység ez; — olyan mint mikor a 60—70 éves ember egy kis tölgy-makkot elültet, amelyről bizonyosan tudja, hogy annak ő már nem fogja hasznát venni, de azért mégis megteszi — az utókor javára; — ép úgy kötelességünk nekünk is, nemcsak a jelennek dolgozni, hanem a jövőt is előkészíteni és minden életrevaló eszmét megtárgyalni, mert hiszen nincs kizárva a lehetősége, hogy ami ma még nehéz és kivihetetlennek látszik: lassanként tért hódíthat és idővel életre kelhet, sőt még mi is részesülhetünk annak sikerében.

Tagadhatatlan, hogy az alkalmas tala-

jon való okszerű termelés mellett, a jó termelő csak is a fent jelzett uton-módon találná meg fáradságának igazi jutalmát; — ugy szinten csakis ezen rendszer mellett lenne elérhető az általam már több ízben jelzett azon eszme is, hogy a dohány simitást mellőzzük, miként ez világszerte már igen sok helyt szokásban van.

Erről a nagy fontosságú körülményről lapunk múlt évi folyamában már többször is megemlékeztem, ugyanazért most — csak mintegy dióhéjba szoritva — röviden ismétlem azon feltételeket, melyek követése esetén a simítás mellőzhető lenne, u. m. magnemesítés. — néhány évi gondos kezelés mellett a magnak eredeti voltára való visszaszarmaztatása és a helyi viszonyoknak megfelelővé tétele, — okszerűleg készített meleggyakban a magnak olyatén kezelése, hogy már korán kitűnő erős palántákkal bírjunk, — továbbá hogy a palánták — melyek előzetesen egyenként megvizsgálándók, hogy gyökerei épek, izmosak, köpczősek és ne felnyurgultak legyenek — a kitűnően megművelt jó porhanyós talajban a rendesenl kissé sűrűbben ültetessenek, azért, hogy a levelek tulnagyra ne nőjjenek, mert a tulságos nagy levél rendszeren durvább és a szivar kiszabásánál ezekből sok kárba vész; — a sűrűbb ültetés egyenlőbb nagyságú leveleket ad, mint a ritkán ültetett, s egymás elárnyékolása folytán a növények jobban és egyenletesebben gyarapodnak és így amennyiben igen apró és igen nagy levelek nem teremnek: természetesen a levelek nagysága egyenlőbb és e mellett a dohány, anyagára nézve is finomabb A növények egymástól távolságát a tengerentuli termelők is szükségesnek találták redukálni, úgy annyira, hogy ahol egyes fajta dohányt 120 cmtr. távolságra divott eddig ültetni, ezt a távolságot most 75 cmterre szállították le. — A kertésznek, a tőkéken való levél mennyiség meghagyásában is rendszeres eljárás kell követni s az ily sűrűbben ültetett tőkéken 8—10 levélnél többet nem kell meghagyni. — A ritkán ültetett növényenél — humus gazdag, homokos és könnyű agyagtalajban előfordulhat, hogy nagy levél nevelése mellett is elég finomak lesznek a levelek, de — amint említém — a szivar kiszabásánál a nagy levélnek nagyrésze kárba vész, ha csak nem olyan a levél alkotása, hogy a bordák, egyes vonalban annyira távol esnek egymástól, hogy a bordák közötti részből egy szivar fedő kitelik. — Az alj-

dohányt — nézetem szerint — le se kell törni, mert ennél a rendszernél ezekre semmi szükség sincs, minthogy a többi dohányoknak a helyből való kiszorítása, a zsinég szükséglet s a munka, és idővesztés miatt, nem érdemlik meg az ajllevelek, hogy a többi dohánynyal összekevertessenek és ezáltal azok értékéből veszítsenek. — A többi okszerű teendőket, amelyek arra vannak hivatva, hogy a dohány minőségét javítsák — miután ezekről már máskor és bővebben volt szó — szükségtelennek tartom ezuttal részletesen elősorolni.

Az ily módon, alkalmas talajban és rendszeres alakban előállított dohányok aztán igényt tarthatnak arra, hogy gyári értékökhöz mérten vétessenek át, — ami ha — a mondott feltételek megvalósulása mellett — annak idején be fog következni: a dohányjövédék bizonyára készségesen fog hozzá járulni, hogy a termelő, érdeme szerint kapja meg fáradozásainak a jutalmát.

Önként következik, hogy ennek az lesz az eredménye, hogy ekkor aztán elérjük a termelés haladásának ama várva-várt időpontját, a midőn a dohányt nem kell — mint most — simítani, hanem — miként a külföldön nagyrészt már szokásban van — csak rendes csomagokba kötni.

Hogy mily óriási vívmány és hasznos eredmény lenne ez: azt hosszas lenne előszámolni; — elég legyen tehát csak azt felemlítenem, hogy a simítás mellőzése esetén elmaradna a csomózás is, amely ma a dohánynyal való munkálatok legsúlyosabb részét képezi, s miként általánosan tudjuk: ennek helyes vagy helytelen befejezése, a dohány értékét nagymértvben befolyásolja, de levonva ezt a drága munkát, melynek végzése rendes körülmények közt métermázsánként legalább 2 frtba kerül, e mellett a simítás még a dohány minőségére is igen rossz hatást gyakorol, mert az által hogy a levelek a pusztá meleg kézzel kivasaltnak: ezzel bizonyos zománczát is leszedik a dohány leveleknek, amelyek ennek folytán nemcsak ruganyosságukból, de az illatjokból és kellemes ízökből is sokat veszítenek.

Azt ugyan senki ne gondolja, hogy a csomagolás is meglehetősen gondot és gyakorlottságot ne igényelne, mert ennek is megvan a saját rendszere, csakhogy mindez meg se közelíti azt a nunkaerőt, időt és fáradságot, melyet a simításra szoktunk fordítani.

Az ilyen csomókba kötött dohányok-

A magyar kormány kezdeményezése folytán alapított

„HUNGARIA” MŰTRÁGYA, KÉNSAV- ÉS VEGYI IPAR RESZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányú, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit: osontliszt-, apodium-, ammoniak és asványi superphosphatokat, pároft osontlisztet, Thomassalakot, ohilliaétromot, kénsavas kálit és ammóniakot; különlegességeket, mint: dohány-, szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát, kénsavat, réz- és vasgáliczot. — Talaj-elemeknek díjmentesen eszközöltetnek. Felvilágosítással és arjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **IX. ker., külső-soroksnári út, régi lövevény-ter,** hova a levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Mindennemű műtrágya **Thomas-salak**

nál a penészedés és rothadás majdnem ki van zárva, — nem úgy miut a simitott dohányoknál, ahol gyakran megtörténik, hogy — ha csak a legcsekélyebb természetellenes nedvségül kaptak, vagy teljes beszáradás nélkül lettek simitva: rendszeren el szoktak rothadni és a simitás után mennek tönkre. — míg ellenben az ilyen kötegekben ha találják is egy-egy levél, amely nincs tökéletesen beszárva, az még ott a csomagban is kiszáradhat, mert a bordák nem fekszenek annyira bele a másik levélbe, hogy többé semmi levegő nem érheti és soha nem is száradhat ki, miert is aztán okvetlenül meg kell romlaniuk.

Igen sokat lehetne még a simitás és csomózás mellőzésének előnyös voltáról felhozni, de ez nagyon is messze vezetne.

Csupán azt akartam ez alkalommal, a minőség szerint való osztályozás ötletéből kifolyólag — kihozni, hogy a mondott cél olyan, amelynek elérhetésére minden előtörökő gazdának iparkodni és közreműködni kell s ezt családjának és hozzátartozóinak mintegy jövődó hagyományként adhatja át. — habár nincs kizárva a lehetőség, hogy ennek a hasznos gyümölcsét még magunk is ne élvezhetnénk, — s a haladásnak ezen óhajtott eredménye nemzetgazdasági szempontból is igen fontos tényezőül tekinthető.

Daróczi Vilmos.

Dohánytermelésünk és a fogyasztás.

Miként lapunk múlt számában röviden jeleztük: a „Földmívelési Érdekeink”-ben jelent meg a fenti című közlemény, amely egészben véve ugyanazon álláspontot foglalja el, melyet lapunkban már többszörösen kifejtettünk. A figyelemre méltó cikkeket, bő kivonatlag, a következőkben adjuk:

Mindenki tudja, hogy úgy nemzet-, mint mezőgazdasági szempontból mily fontos növény a dohány, de az is bizonyos, hogy még sem fordították arra nálunk annyi figyelmet, mint az megérdemelné.

Ezzel nem azt akarjuk érteni, mintha ez irányban semmi sem történt volna. Ellenkezőleg, az újabb időbe: egy egyes ambíciós, passzionatus, vagy gyakorlati érzékű termelő részéről, — valamint a kormány idevonatkozó intézkedései következtében is nagyon figyelemreméltó haladás észlelhető, a mi magát a termelést, szarítást, osztályozást stb. illeti, de hát nem erről akarunk most szólni.

TÁRCZA.

A kukás koma és a simitás.

— *A „Magyar Dohányuság” eredeti tárcája.* — Szegény kukások, vagy dohányos kertészek, egész esztendőn át napról-napra fáradoznak, és mennyi bajon, küzdelmen kell átmenniük, míg a simitást megkezdhetik, — mert hiszen a simitásnál kezdődik az ő igazi szüretijök.

Egyrészt azért, mert ilyenkor a gazda is jobban kiadja a komencióját, — másrészt mivel ekkor már küszöbön áll a várva-várt dohánybevéltási terminus, amely rájuk nézve a legfőbb kérdés, minthogy a beváltás után tudják meg egész évi fáradsalmas munkáik eredményét.

A simitás kezdetével, az öreg Kati anyó, a kertész felesége, az ajtó sarkára kötözteti a dohány zsinórokat és azokról — gyakori prüszkölgetés között — izmos kezeivel, a dohányt óvatosan lehúzza, adogatja át válogatás végett az ő hű férjének, a kukás komának.

Hanem arról a tagadhatatlan és figyelmen kívül nem hagyható körülményről, hogy újabban a dohányfogyasztó közönség izlése rendkívül megváltozott és ez a változás évről-évre nagy mértékben növekszik egy bizonyos irányban, a mivel pedig dohánytermelésünk lépést tartani nem képes.

A fogyasztó közönség izlésének változása abban áll, hogy mindinkább elfordul a pipadohány-fogyasztástól, hogy annál nagyobb mértékben a szivarfogyasztás felé hajoljék.

Az utóbbi időkhöz fő volt a pipadohány, a sziva: csak mellékes, s most már úgy fordul, hogy maholnap megfordítva állhat a dolog, vagy ha épen tán nem is, de a szivarfogyasztás bizonyára oly nagy mérvet fog ölteni, oly jelentőségű lesz s oly tömeges mennyiségű anyagot fog igényelni, a mivel mulhatatlan számolniuk kell most már, ha azt akarjuk, hogy dohánytermelésünk ne veszélyeztessék, ellenkezőleg, hogy annak fejlődéséhez biztosítsassék.

Eddig, míg a pipadohány volt a fő, nagyon elég s teljesen megnyugtató lehetett volna termelésünk ama haladása, a mire cikünk elején céltoztunk, de most már a változott viszonyok közt e haladásnak is más irányban kell törekedni.

Az a kérdés tehát, mi volna a teendő, hogy dohánytermelésünk azt a posítót, melyet eddig nemzet- és mezőgazdaságunkban elfoglalt, megtartaná, s az mi legfőbb óhajunk, emelné, kiterjesztené is?

A fogyasztók izlése megvívhatatlan vár, ezen és más téren, az már kétségtelen s a sajnálkozások, a kétségbeesett rezignáció sem ér semmit és nem gyakorlati emberhez való. Hanem hát keressük a dolog nyitját s próbáljuk a kérdést komoly erélyel megoldani, legalább a megoldást megkísérteni, de csüggedni nem szabad semmi szín alatt, ellenkezőleg a bajok, nehézségek csak annál jobban ösztönözzenek, hajtsanak előre, hogy e fontos termelési águnkat, jövedelmi forrásunkat, a változott viszonyokkal szemben is megmenthessük. Ha ezt komolyan legalább meg nem kísérténék, súlyos mulasztást követnénk el nemcsak egyes gazdáink ellen, hanem nemzetgazdasági tekintetből is.

De mit tegyünk hát? — Igyekezzünk szivarvak való leveleket termelni, ott, a hol lehet, illetőleg termelésünkben haladéktalanul beható, komoly és nagyszabású kísérleteket tenni erre nézve; s ha eddig hazánk területén kevés hely ismeretes olyan, hol szivarlevelek termelhetők, hát ne nvogdjunk ebbe bele, hanem keressünk, puhatoljunk olyan területeket, a hol szivar-

varlevelek teremthetnének. S ha ilyeneket találhatunk — a mi épen nem lehetetlen — akkor nyert perünk van, mert ha mostani dohánytermelő helyeink ki lennének továbbra is tétve a már fenyegető veszélynek, de ha olyan vidékeket fedezhetnénk fel, a hol a szivarlevél megterem, akkor legalább hazai dohánytermelésünk meg lenne mentve, a virágzás magas fokára lenne emelhető, közgazdaságunk pedig menekülne legnagyobb részt azon csapástól, melyet a külföldi elkerülhetetlen behozatal rá mér.

E mellett pedig a mostani és ismert dohánytermelő területekre nézve is követnénk el minden lehető, hogy ott, a hol az csak indokolt és lehető, legalább részben, a szivarlevelek termelése mozdíttatnék elő.

Vizsgáljuk a dolgot közelebbről.

Tény az, hogy dohánytermelési irányzatunkon változtatni kell.

Hasztalan állítjuk elő a legkitünőbb pipadohányokat, ha egyszer szivarleveleket nem birunk annyit produkálni, a mennyi kellene. A kik még pipáznak, mind elismerhetik érde-meinket, meg is fizethetik úgy, a hogy fáradságunkat, de hiába, az új irányzat, az izlés kérielhetetlen változása a szivar felé hajlik.

Ha tehát mint gyakorlati emberek valamit akarunk elérni, nem az a feladatunk, hogy e felett dévankozzunk, mert hisz ez mind hasztalan volna, hanem azt keressük, hogy ennek az új izlésnek hogy is tehetnénk hát eleget?

Az, szerintünk két irányban lehetne, nevezetesen:

1. A mostani termelés tökéletesítésével, a mi ugyan nagyobbbszerű eredményekkel aligha biztat, de mégis ki tudja nem vezethet-e el az óhajított révbé legalább részben?

Erre nézve ugyan Wekerle miniszterelnök olyanformán nyilatkozott, hogy reményes nem igen van, miszerint nálunk a szivarlevelek tömeges és kielégítő termelése lehetséges volna, s hogy az ide vonatkozó kísérletek eredményei nem biztatók, de viszont hozzá tette, hogy vannak olyanok, a kik még mindig reménylik, miszerint a szivarlevél termelés nagyban és megfelelő minőségben lehetséges lesz.

Nos hát mi is ezek közé tartozunk, sőt ha nem tartoznánk is, annyit kimondani bátark vagyunk, hogy a lemondó, megnyugvó irányzathoz csatlakoznunk nem szabad; ellenkezőleg minden lehető meg kell kísérténünk, hogy eme nagy köz- és nemzetgazdasági kérdést az óhajított révpárhoz vezethetnénk.

E cél elérésére, vagy legalább megközelítésére kettő volna az irányzat.

Az egyik az volna, hogy a mostani ter-

ben, fenszóval szokta mondogatni az osztályokat, s Kati anyó váltig erősítgeti az előtte kedves szavakat, mikor aztán mindketten kimondották a bálak felett a jogerős ítéletet, akkor teljes meglepéssel fognak a dohány felrakásához, hogy másnap, mint a beváltási határnapon, a dohányraktár telepen rendes időben megjelenhessenek.

A dohány beváltó hivatalba érkezés reggelén, mikor már a tiszték a beváltást megkezdik: kezd csak a vén kukás mély gondolatokba merülni a felett, valjon az ő dohányát átveszik-e azon osztályokba, melyekbe ő azt beosztatta?

Ha aztán a dohányok nem az ő beosztásai szerint lettek átvéve, természetévé vált szokásánál fogva valáin és bajuszán egyet-egyét rántva, vigasztalásul jót húz a butykosban lévő sziverősítőtől, s ugyancsak biztatja a sopánkodó Kati asszonyt;

— Ne búsulj anyuk, majd hozunk jövőre olyan dohányt, hogy tudom, elbámulnak az urak rajta!

Bodó Ignác.

A kukás koma, a bálak nézegetése köz-

melési s kezelési eljárásokra egyeznénk a tudomány minden vívmányainak felhasználásával segíteni, és a pipadohányoknak is megfelelőbb elbánással nagyobb kedveltséget, megfelelőbb kelendőséget, kiterjedtebb piacot biztosítani, illetőleg a megváltó legalább is megváltani, még a fogyasztók ízlésváltozásával szemben is.

A mi ezeket illeti, ide vonatkozólag igen figyelemre méltó dolgokat mond Dr. Kosutány a „Dohányuság” egyik közelebbi számában. A cikk itt egész terjedelmében átveszi dr. Kosutány Tamás tanár urnak lapunk múlt évi folyamánának 24-ik számában közölt nagyérdéki közleményét s aztán így folytatja:

Mind helyes megjegyzések ezek s meg is érdeklő a legnagyobb mértékben, hogy illetékes helyeken kellő figyelemre találjanak.

A másik az volna, s ki tudja nem járna-e ez esetleg meglepő sikerrel, hogy egyeznénk mentől több talajt kipróbálni, vajlon nem kerülne-e közte olyan, mely a legjobb szivarleveleket teremné.

Ki tudja? Az bizonyos, hogy a levél minőségére döntő befolyás van a talajnak, az is bizonyos, hogy hazánk ezer meg ezer féle talajjal bír, s miért ne találkozhatnának ezek közt olyan kisebb nagyobb foltok, a melyek a célra nézve alkalmasak volnának, a hol talaj és éghajlat úgy össze vágna, hogy az a szivarlevél termelésére a legalkalmasabb volna.

Vagy 20 éve jártam egy új telepen, az akkori Krassómegeye területén, hol az erdőterületben egy telep néhány szem — előbbi lakhelyéről hozott — dohánymagot vetett el s titokban meg is érlelte a kikelt növényeket. Az így termett dohány rendkívül finom, vékony, nagylevelű lett s bámulatos aromája volt a fűsijének. Az illető azt mondta, hogy teljesen elűtött az ő hazai dohányától, a melyet az előtt otthon, Tolnamegyében szokott volt termelni.

A nélkül, hogy e kis dolognak nagyobb jelentőséget lehetne tulajdonítani, mégis azt az eszmét támasztja az emberben, hogy roppant sok terület van még hazánkban olyan, a hol soha dohányt nem termeltek, s legalább is valószínű, hogy ezek közt szivarlevél termő helyek is akadnának.

Hiszem, ha pl. csak Szoboszló környékén termelnének dohányt, azért hogy ott az a nehézség, vastag, zsiros, éghetetlen levél terem, vajlon mondhatnánk-e hogy az egész országban mind ilyen a dohány és sehol sem különbb? Pedig lám ott van a csetneki stb., a mi oly óriásilag különbözik amattól. S azért, hogy Szoboszlón semmi mesterséggel sem lehetne kőrtélyesít vagy vékit termelni, lám lehet Kőrtélyesen, meg Véken. S ép így lehetne a dolog a szivarlevekkel is.

Csak fel kellene fedezni azt a helyet. Erre kellene tehát a kormányának is figyelmet fordítani, s minden módot elkövetni alkalmas talajok felfedezésére. Olyan — nemzetgazdaságilag is rendkívül fontos dolog ez, hogy nagyon is megérdemelné a legbehatóbb kísérletet. —a.

A beváltási határidők kérdéséhez.

Egy oly kérdésre óhajtanám az illetékes körök becses figyelmét az alábbiakban felhívni, amelynek felemlítése, most, a dohánybeváltás folyamatán, épen időszerű.

Amint tudjuk, az idei dohány száradására eleinte nagyon kedvező volt az időjárás, a mennyiben az egész törés és fűzés idején majdnem mindig száraz, meleg idő volt; október végén azonban, midőn tehát a dohány még teljesen ki nem száradhatott, bekövetkezett az esős időszak s tartott jóformán a múlt év végéig, úgy hogy a dohány nemcsak hogy teljesen kiszáradni nem birt, hanem a folytonos nedvesség folytán még a simitásra is alkalmatlan volt. Következett most már a dohánybeadás határnapjának kiírása. A dohányjüvedék közp. igazgatóság megállapította, hogy ebben

s ebben a körzetben mikor kezdődjék s mikor végződjék a dohánybeváltás, melyhez képest minden dohánybeaváltó hivatal intézkedett a kertületébe tartozó dohánytermelőkkel a dohány beszállítása iránt; s kaptunk egy rendeletet, hogy ekkor s ekkor szállítsunk be dohányterméstinket és pedig azon figyelemzetéssel, hogy „a kitűzött határnap pontosan betartandó, mivel a határnap megváltoztatása, felsőbb rendelet folytán, nem eszközölhető.” — A kitűzött határnapok ugyanis rövidke lévén, a simitással, illetve csomózással igyekezni kellett, hogy a határnapot el ne mulasszuk s becsmóztunk olyan dohányt is, mely nedves volt s szállítás közben természetesen bemelegedett.

A dohánybeaváltó hivatalok azon jóakaró figyelemzetését, hogy a nedves dohányt ne csomóztassuk: nem minden termelő veheti tekintetbe, mert nagyon jól tudjuk, hogy némely vidéken oly csekély a munkaerő, hogy ha az illető termelő a dohány beszáradásától egész a beváltási határnapig folyton siettetni is a csomózást, mégis alig bír vele elkészülni. Sőt tudok olyan termelőt is, a ki több éven át, a munkaerő hiánya miatt, dohányát simitatlanul s csomózatlanul volt kénytelen a beváltó hivatalba beszállítani, ami, hogy mily káros az illetőre, azt úgy hiszem felesleges bővebben fejtegetni.) — De még ott is, a hol kellő munkaerő áll a termelő rendelkezésére, sokszor megtörténik, hogy épen a kitűzött határnapra, más akadályok következtében — hol nagyon száraz, hol nagyon nedves a dohány — nem képes a simitással s csomózással elkészülni s kénytelen dohányát — úgy a mint van — csomózatlanul beszállítani.) A mint tehát a fentiekből kitűnik, sok esetben nem a termelő az okai, hogy nedves, illetve a dohány jüvedék számára nem megfelelő dohányt szállítsanak be.

Szerény nézetem szerint: a dolgon a dohányjüvedéki közp. igazgatóság olyképen segíthetne, hogy miután most már a legtöbb beváltó hivatalnál szokás a dohány két ízben való beszállítására 2 határnapot kiírni, az első határnap alkalmával módot kellene nyújtani a termelőnek, hogy az otthon maradt dohány beszállítására kitűzendő határnap kiírásába ő is beleszólhasson, illetve a termelő erre nézve hallgatassék meg és ez által eleje vétetnék egy részről a termelők, másrésztől a dohányjüvedék nagymértű károsodásának, mert alkalom adatnék a termelőnek, hogy dohányát csakis kedvező időben munkáltassa. — Eleje vétetnék annak, hogy — mint az idén is — oly nagy mennyiségű nedves dohány lett a beváltó hivatalokhoz beszállítva, hogy azok nagy szorgalom kifejtése mellett is nehezen fognak a sok romlott dohánytól megszabadulhatni; —) másrésztől a termelők sem lennének kitéve annak, hogy a legszebb dohányait csak nagy súlylevonással s legfeljebb a harmadik osztályba veszik át.)

Mesey Ödön.

¹⁾ Ez, egyes helyeken lehet, hogy megtörténhet; — nem ismerjük az illető helyi viszonyokat.

²⁾ Az ilyen termelőknél nem kellene dohányt termelni!

³⁾ A nedves dohányok keletkezésének nem annyira a beváltási határidő későbbi megállapításával, mint inkább a korai tiltás és elegendő pajták által lehet leginkább elejét venni.

⁴⁾ Egészen véve nem oszthatjuk a tiszt. cikkirő ur nézetét, — mert ha a gázda tudja, hogy a dohány nincs kellően beszárva és ha ezen indokból kéri az átvételi határnap megváltoztatását: azt bizonyára meg is kapja. — Ha a beváltási határnapok egyáltalán korainak mondhatók: ez a rendszabály két szempontból történik: — az első és a legfőbb az, hogy a termelő minél hamarabb pénzhez jusson, amire gyakran szükség van, — de ez részben a jüvedéknek is érdekében áll, hogy például tüzkár, s többféle kalamitás megelőzések. A második — még jelentékenyebb — indokát képezi a dohány korábbi átvételének: a csempészet megakadályo-

Adatok, a nemesítő fermentáláshoz.

A fermentálás útján való dohány nemesítésnek egy újabb vívmányáról ad hirt a „*Süddeutsche Tabakzeitung*“.

A jelentő cég: *Giesecker Hermann*, a Rajna melletti Geisenheimből, erre vonatkozólag azt írja, hogy az ő módjuk eltérő a dr. Suchsland karlsruhei tanár módszerétől. — A cég ugyanis szintén Havanna vagy Brazil dohányból nevelt bakteriumokat, melyekkel hannoveri dohányok nemesítésére tett kísérleteket és ezek annyira sikerültek, hogy az így fermentált dohány az ízének azt az ugynevezett német sajátságát teljesen elvesztette, — ezt a legjelesebb szakértők konstatálták, valamint azt is, hogy a dohány sokkal jobbá és kellemesebbé vált.

Ez az eredmény arra bírta a jelentéstevő céget — amennyiben csak később jutott tudomásukra, hogy Suchsland az ő találmányára szabadalmat nyert — hogy érintkezésbe léptek vele, s ama megállapodásra jutottak, illetve szerződés jött létre köztük, mely szerint a nemesítő fermentáláshoz szükséges bakteriumok nevelése, kizárólag a nevezett cég által lesz eszközölhető és gyakorolható, azonban továbbra is Suchsland fogja azokat gyártani.

Hogy az anyag általánossá váljék: a cég elhatározta az árát annyira leszállítani, hogy egy mázsa dohány nemesítő fermentálásához szükséges bakteriumnak 1 márká és 5 fillér az ára.

Ezen rendkívüli árleszállítás annyiban lesz lehetséges, amennyiben a cég nagymértvben szándékozik a gyártást folytatni, azon reményben, hogy az illető érdekelt felek felkarolják az új találmányt és nagyon fogják úzni annak alkalmazását.

A cég, a Rajna melletti Geisenheimben állítja fel a gyárt, melynek vezetésével dr. Koch Alfréd göttingai egyetemi tanárt bízza meg.

A dohánybakteriumokat, a cég ama élelmezési nedvben fogja szállítani, amelyben azok általa szaporítottak. — Ezen folyadék, megérkezése után, ha csak lehetséges azonnal alkalmazandó. — Különbözik pedig hűvös, de fagymentes helyen tartandó, — s alkalmazáskor a folyadék felhígítására lehetőleg főtt, tiszta vizet kell használni, amely 40° C. van lehűtve. Ezen keverékből, egy egészen tiszta kis seprővel, a dohány csomókat úgy kell befecskendezni, hogy minden levélre jusson a folyadékból, s a befecskendezés után a dohány-csomók azonnal bányába rakandók.

zása, — mert az kétségtelen, hogy minél tovább van a dohány a termelőnél s minél később kerül beváltásra: annál több és nagyobb az alkalom a csempészetre, amely a legbővebb figyelmet és ellenőrzést is képes kihatásani. — Hiszen a jüvedéknek a saját szempontjából sokkal előnyösebb, sőt óriási hasznára lenne, ha a dohányokat csak tavasz felé venné át, amidőn azok már teljesen kiszáradva, sőt részben kiforrva is vannak, habár az utóbbi munkát a termelőnél nem is egészen rendszeresen ejtetnék meg, de azonban a súlyából akkorra már mintegy 10–15 százalékat bizonyára elvesztette. — Mindezekből világosan kitűnik, amit az igen tisztelt cikkirő ur fejtegetésére kötelességünk volt megjegyezni, hogy a korai átvétel nem egészen a jüvedék érdeke.

Szerkesztő.

Beváltási eredmények.

I.

Az érsekvári m. kir. dohánybeváltó hivatal körzetéhez tartozó dohánytermelők termelési eredménye, az 1893. évben a következő volt:

Termelő község	Folyó szám	Termelő neve	Egy kataszt. hold átlagos jövedelme			Méter mázsánkénti átlag	
			dohányb.	pénzben	kr.	ft.	kr.
Bagota	1	Ordódy Béla	1160	225	04	19	39
	2	Zsigó Sraniszló	1184	203	31	17	16
	3	Schwarz Zsigmond	1253	269	87	21	13
	4	ösv. Ordódy Kálmánné	1244	227	84	19	84
	5	Deutsch József	919	214	42	23	33
	6	Ordódy Pál	599	151	22	25	22
	7	Horváth Antal	1083	220	73	20	37
Ipoly-Vecse	8	Ivánka László	743	144	03	19	87
	9	Esztergomi érsekség	922	184	81	20	01
Dejtár	10	Baranyay Géza	1391	395	25	21	87
Kurta-Keszi	11	Pyber Izabella és Valéria	979	207	46	21	19
Pusztá-Vérth	12	Pollák Adolf	844	156	08	18	48
Ó-Gyalla	13	Deutsch Rezső	698	139	31	19	93
	14	Ehrenfeld Antal	777	165	90	21	33
"	15	ifj. Fischer József	612	116	09	18	96
	16	Heckenaszt György	943	203	88	21	61
"	17	Kádek Vendel	1027	199	80	19	44
	18	Kecskés János közép	981	179	24	18	26
"	19	Petrovich Pál	784	163	67	20	85
	20	Psenók János	882	170	96	19	34
"	21	Schulecz János	712	146	16	19	87
	22	Szentmarjai Pál	833	177	29	21	28
"	23	Bleyer Fülöp	816	192	22	23	54
	24	Gyuróvics Imre	807	167	50	20	75
"	25	Kódek János	1016	219	61	21	65
	26	Kódek Márton	1005	199	83	19	87
"	27	Laky Gábor	690	110	10	15	95
	28	Schwarz Kálmán és Zsig.	876	212	55	24	25
Naszvad	29	Heckenaszt György	729	129	45	17	75
	30	Sántha Béla	943 ^{1/2}	214	49	22	82
Dalmád	31	Esztergomi érsekség	828 ^{1/2}	222	27	26	75
Szete	32	"	1012 ^{1/2}	237	67	23	47
Bajos	33	Ivánka Oszkár	1323	224	80	16	94
Kis-Tur	34	Steiger Gyula	913	209	70	22	94
Fűr	35	"	1140	213	31	18	70

A fenti kimutatás szerint, az érsekvári beváltóhivatali körzetben, az 1893. évi dohánytermés beváltási eredménye, illetve egy kataszt. hold átlagos jövedelme a legnagyobb volt: Kurta-Keszi községben, Baranyay Géza termelőnél, ahol dohányban 1395 klgm., pénzben 305 ftt 25 kr., ellenben a legkisebb volt (számszerűleg ugyan Ordódy Pálnál, de miután a nevezett termelőnél egy pajta dohány elégett: így tehát ez tényleges eredmény-

nek nem vehető), dohányra nézve Ó-Gyalla községben, ifj. Fischer József termelőnél, ahol 612 klgm., pénzre pedig Ó-Gyalla községben Laky Gábor termelőnél, ahol 110 ftt 10 kr. volt az átlagos jövedelem kat. holdanként. — Métermázsánként legnagyobb átlaga volt Szete községben, az esztergomi érsekségnek: 26 ftt 75 kr., — ellenben a legkisebb volt Ó-Gyallán, Laky Gábornak: 15 ftt 95 kr.

A dohányrozsa.

A múlt évben nagy mennyiségben uralkodott a dohányrozsa. — Ez rendszeren gyakori esőzések alkalmával és többnyire a mély fekvésű talajokban szokott keletkezni; — mert ez is egy bizonyos gombafaj, s tudvaleg ezek a gombák, nedves időjárásban nagyon elszaporodnak.

A rozsa, rendszerint a dohány alsó leveleit támadja meg, s ezek sokkal hamarabb megkapják ezt a betegséget, mint a felső levelek. Hasonlóképpen az apró növények is jobban ki vannak téve a veszélynek, mint a nagyok. A foltok különbözőek, s borsó nagyságtól egész 4-5 ctmtr nagyságig terjednek.

A barna-rozsdát nem kell a fehér-rozsdával összetéveszteni; mert a fehér rozsa gyakran a szél által hordott finom homok porzemecekből képződik, amelyek a ragacsos levelekre bizonyos időben rátapadnak. A fehér-rozsa többnyire a dohány érésének időszakában keletkezik és ilyenkor rendszeren a levél hegyén és széléin, a barna-rozsa ellenben rendszerint a levél közepében támad.

A fehér-rozsa nincs kárára a dohánynak, mert nem is hat át a levél belső szövetén, ami azt jelenti, hogy nem valami

gomba által keletkezik, — sőt az ily fehér-rozsdás dohányok még szivarborításra is előnyösek tartatnak, jobban égnek és fehér hamujuk van. — ez okból régebben ezen fehér-rozsdás dohányok nagy kelen-dőségnek örvendtek és jobban is lettek fizetve.

D. V.

Egyetmást a havana dohányról.

Az a világhírű dohány, mely „havana” néven ismeretes, nem az egész Havana szigetén termeltetik, hanem aránylag csak egy kis részén a szigetnek és pedig a délnyugati szorosán, — melynek neve: Vuelta-Abajo; — ennek kiterjedése, a Broabay a Cap San Antonio-ig, hosszúságban 110., és szélességben 30 kilométer. — Ezen földterület, amelyről általánosan el van ismerve, hogy az a legjobb dohánytermő föld az egész világon, észak felől hegylettől, délről az oceánal határos. Legnevezetesebb helye: Pinár del Rio. — ennek az egész művelhető földrészt dohánytelepek alkotják, melyek átlag egy caballeria, vagyis mintegy 13 hektár földterületet képeznek. A telep egy részén banán, zöldség és kukorica termeltetik, a munkások élelmezésére; — a telep közepén egyetlen lakház van, továbbá egy szárító pajta, egy félszer az állatok részére, és egy kunyhó, amely hálótanyája a 20-30 tagból álló munkásoknak, akik nem mindig négerrek, mert a

szegényebb osztályhoz tartozó fehér cubaiak még alkalmasabbak.

A nagyobb telepítvényeken egy Mayo-ral van alkalmazva, — ez annyit jelent mint „felügyelő”, — a teendőket azonban rendszeren a munkás vezeti, aki nem mindig a tulajdonos, hanem ennek részben csak bérlője.

Cubának belsejében a *Partidos* dohány termeltetik, amely vagy ezen előnyösen ismeretes néven, vagy mint *Cabanás* exportáltatik, míg a *Vuelta Abajo* majdnem egészben a havanai gyárakba szállítatik. Az előbbi faj néha még szebb színben és tartalomban, mint az utóbbi; de azért ennek kitűnő voltát és finom jó zamátját soha el nem éri — A cubai dohányok harmadik rendjét a *Yara* dohány képezi, amely Santiago de Cuba közelében, a *Lo Rio*, *Hondo* és *Pinar del Rio* folyamok partjain termeltetik. Ezen dohányoknak jellemzetes ismertetőjelei azok a finom homok szemecskék, melyek a levelek redőjében befészkelve vannak. A *Yara* dohánynak van egy bizonyos sajátságos íze, amely ép oly gyakran dicséretetik, mint aminő gyakorta becsmeréltetik. Mindenesetre ez a faj kevesebb értékű, mint a havana dohány, mely alatt a *Vuelta Abajo* értendő. A *Yara* dohány legnagyobb része Európába szállítatik, ahol ezen fajnak finom és erőteljes levelei szivar-gyártásra igen kedveltek; — míg a szigetén maradó része ezen dohányoknak, a *Principes* és *Plantation* néven ismert szivarfajokra dolgoztatik fel.

Európában nem igen szokták figyelembe venni azt a fontos körülményt, hogy *Cuba*-szigetén a dohánytermelést nem az ugynevezett nyári hónapokban, hanem csak is a téli hónapokban üzik, vagyis az évek azon szakában, midőn a hőmérséklet 10 fokkal alantabb áll, mint a többi évszakban.

Ez abban leli magyarázatát, hogy a nyári fokozott melegben és a gyakori nedves időjárásban a növények bujában fejlődnek ugyan, csakhogy nincs meg bennök az a finom zamát és aroma, mely a havana dohányt olyan világhírűvé tette, — ennek a kifejlődésére ugyanis a napfényben és csapadékokban nem oly túlbőséges téli napok szükségesek.

Virginiában, ahol a nyomasztó meleg és gyakori éghőborús nyári hónapokban kénytelenek a termelést folytatni, nincs is meg az ottani dohánynak soha az a finom kellemes aromája, azért is a *virginia* dohány épen az ellentéte a havana dohánynak.

A havana dohányok legjávára részlet az ottani gyárosok veszik meg, akik jóelőre — még mielőtt termelnék — szerződésileg lekötik az összes termést, melyre rendszeren előleget adnak a termelőeknek, akik nagy részben léha, könnyelmű, gondatlan emberek, s dologtalanul lustálkodva, haszontalan csevegéssel töltik el az időt; — (ugy látszik, hogy a dohánykertészek, ott sem a legvalótoztottabb munkás, javabell néposztályhoz tartoznak, ép úgy mint minálunk.)

A nagyobb gyárak rendszeren mindig ugyanazon termelőktől veszik a dohányt, s így részben ebben is fekszik annak a titka, hogy egyenlő árújuk van, amit annyira csodál a világ; — mert azért az anyag ott is sokkal vegyesebb, mint ahogy általában a közhiedelem ezt véli, sőt *Vuelta Abajo*-ban is, néhány kilométernyi távolságban, már a minőségben is vannak eltérések.

A valódi finom és drága szivarokat élvezők által jól ismert nevű havanai gyárosok: *Cabanos*, *Partagas*, *Uppman* és még néhány mások, *Havanában* saját dohánytermelési területtel bírnak, ahol gyáraik szükségletét részben fedezik, — de a termésnek csak a jobb részét használják fel, míg a rosszabb részét mint nyers dohányt Európába exportálják.

Ezek a nagy cézék mindig dúsan elvannak látva a legkitűnőbb minőségű dohánnyal, hogy hírnevüket mindenkor fenttarthassák s egy rosszabb vagy kevés termes esetére is biztosítva legyenek.

A minőségbeli sokoldalúság sehol se fordul elő oly nagy mértékben, mint éppen Havanában, ami a nyers dohány bevásárlását mindenestre nagyon megnehezíti.

Ha egy tekintetét vetünk a szivarládkára: azonnal látjuk a gyártmányok színének, jóságának, gyöngye vagy erős voltának minősítését; — amarillo claro, (világos sárga,) amarillo obscura, (sötét sárga,) claro, (világos,) colorado claro, (világos vörös,) colorado, (vörös,) colorado obscuro, (sötét vörös,) és még számtalan színjelzés, — nagyon erős, erős, gyöngye, — legfinomabb, finom, stb. stb. Ezekből aztán a fogyasztó könnyen kiválaszthatja magának, az inye és erszényéhez való szivarját.

Vuelta Abbajóban is fokozni akarták a termés mennyiségét, s ezt gazdag guano trágyával kísérletették meg, mely azonban annyira befolyásolta a minőséget, hogy egyes helyeken be kellett szüntetni a dohánytermelést és most pihenés által igyekeznek a talajt eredeti alakjába visszahozni.

Végül — a mi a világhírű valódi havana szivarokat illeti: a legfinomabb havana dohánylevelekből készülnek a Regalias, Imperiales, és Medios Regalias, — a kissé kevesebb finom levelekből készülnek a Cazadores, Panatelos, Caballeros, — a kisebb finom és kiválóított levelekből készülnek a Londres, Damas, — az apró durva levelekből a Canones, — s a legdurvább levelekből készülnek a Millares Communes szivarok.

Észrevételek.

Egy jeles dohány nagytermelő, egy igen érdekes körülményre tett figyelmessé.

Nevezetesen — ennél a nagytermelőnél történt, hogy két évvel ezelőtt, dohányszőlőnek egy részén, helyenként különös kinövészek keletkeztek a dohánynövényeken, melynek okát megtudni óhajtván, néhány dohánnyt beküldött a budapesti dohánybeváltóhivatalhoz, sionnan a kérdéses dohánnyéveket hozzám küldték, hogy mondanám el véleményemet a szokatlan jelenség mibenléte felől.

A dohányleveleken nagyon sok hegyes, fodros, sarló görbeségű, keskeny kutyanyelv alakú kinövészek voltak, — ilyenek ugyan gyakran fordultak már elő másutt is, — s a rendellenes fejlődésű dohánnyévek úgy néztek ki, mint az erdőben, egyes fűgyfakon látható bokorkinövészek, amelyet köznyelven fagyöngyvirágnak szoktak nevezni.

A kitűnő okszerű gazda, ezen sajátosság dohánylevel kinövészek keletkezésének okát óhajtván valamiképpen kiphatolni, és ebből okulást szerezni: erre nézve én, a Dohányuság 1892. évi folyamának 14. ik számában közöltem is a magam véleményét, — s tekintettel ama körülményre, hogy — a nyert felvilágosítás szerint — a kérdéses dohánnyévek oly talajon termettek, mely „harmadéves gyeptröszt volt s a legjobb vetésforgásban azon évben először került dohány alá”: erre vonatkozólag szóról-szóra odanyilatkoztam, hogy „a gyeptröszt, noha előbb más növény termesére használtatott s a legokosabb vetésforgóba esik is, rendszer buja, de törpe dohánnyt szokott adni, minthogy az ily általal még nincs eléggé kiművelve s a dohánnyágyókat nem mélyen, hanem szétterjed benne.”

Bővebb tájékozás és felvilágosítás szerzése végett, a kinövészes dohányleveleket elküldtem dr. Jurányi Lajos egyetemi tanár urhoz, az egyetemi növényzeti intézet igazgatójához is, kikérve az ő illetékes szakvéleményét, — s lapunkban szintén közölt szíves válasza abban összefoglalóan, hogy:

„E jelenséget többféle okokra lehet visszavezetni, — mint például csekélyebb fokú megvilágítás, a levegő nedvessége, a talaj vízösszege, physikai és vegyi szerkezete, stb; — hogy ebben a speciális esetben mely ok, vagy okok idézték elő: az a helyi viszonyok beható ismerete nélkül meghatározni nem lehet.”

Én azonban mindezekkel nem elégedtem meg, hanem — épen akkor indulva külföldi tanulmányútamra — egy par dohánnyévet elvittem magammal, s megmutattam dr. Schmittler Ágostnak, a strassburgi császári dohánygyár hírneves szaktudós igazgatójának is, aki a rendellenes levélképződés okául szintén sok mindenféle okot és körülményt hozott fel, — a kérdéssel azonban nem jöttünk egészen tisztába.

A napokban volt szerencsém találkozni az érdekelte nagytermelő ural, akit most már meg is nevezhetek, hogy az illető: *Pálóczi Horváth István* örökényi földbirtokos, s elmondja nekem, hogy most már megmondhatja ama nevezetes dohány kinövészek keletkezésének okát.

A dolog rendkívül érdekes. Ugyanis — az a ferde képződésű dohány csakis egy táblában fordult elő több helyen, s ez a tábla — amint fent említettük — gyeptröszt volt, — s szokás szerint, ahol ilyen gyepföldök az országút mellett esnek, a rossz út kikérülése végett le szoktak az ilyen gyepföldre térni, ahol azután számtalan kerék nyomok és vágások keletkeznek; — ilyen volt az a gyep is, s épen ott, ahol a föld annyira lesajtoltatott a kerékvágásoktól: ugyanazon a helyeken termelt az a kinövészes dohány, melynek íveit épen oda estek, ahol a föld csak a felszínén volt megporhanyósítva, de alant sziklakeménységű maradt, a feltörés alkalmával; amint gyakran megesik, hogy az eke a kemény test fölött átsiklik és ily helyen csak úgy fennedjen van megszántva, — részint azért is, mert a kerékvágásoktól származó kemény nyomás, a földnek — a részét alacsonyabbá, lentebb fekvésűvé tette, mint a tábla többi része, s az eke, felül keresztül siklott rajta.

Szóval — az a földrézs nem lett kellőleg megművelve és a dohánypalánta gyökere abban a sziklakemény földben megakadt, nem tudott lehatolni. Fejlődésében gátolva volt s ezért lettek a leveleken a ferde kinövészek, s ennek bizonyosságáról a nevezett termelő ur teljesen meg is győződött.

Én mindezekből csak azt a következtetést és tanácsot akarom levonni, hogy mily óriási hatással bír a dohányszőlőre és a növény fejlődésére a jó művelés, — habár ezen körülmény bizonyításra sem szorul, de az ilyen — valóságos újmutatása a véletlennek, mindenesetre kell hogy megerősítse és buzdítsa a termelőt, hogy a dohánytermelésnek legelső feltétele: a földnek kitűnő megművelése.

Daróczi Vilmos.

IRODALOM

A mesterséges borok készítésének és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló törvény. Magyarországi jegyzetkelt ellátta: dr. Lónyay Ferencz. A folyó hó 4 én életbe lépett bortörvény, úgy termelő, mint kereskedőink nagy számát érdekli, s csak öröndhetünk a kis írtotnek, amely a törvényt szakértői magyarázatokkal és jegyzetekkel s függetlenül az életbe léptető miniszteri rendelettel ellátva — ily gyorsan közrebocsátja. — A kis munka tartalmazza bevezető részében a törvény történetét s az előleges tárgyalások ismertetését. Maga a törvény szövege télenként, könnyű és érthető nyelven magyaráztatik meg, úgy, hogy a leg egyszerűbb korcsmáros, kereskedő vagy kistermelő is megértheti. Ajánljuk a munkát az érdekeltek figyelmébe, mert a bortörvény, előnyei mellett, rendelkezéseinek nem ismerése sok kellemetlenséget okozhat gazdának, borkereskedőnek, korcsmárosnak egyaránt. — A praktikus kis könyvnek ára 80 kr. Megrendelhető a „Hazánk” irodalmi vállalatnál, Budapest, Köztelek.

VEGYESEK

— Mai számunkkal fejezzük be tényleg a „Magyar Dohányuság” tízedik évfolyamát. S működésünknek ezen nevezetes határjelző pontjához érve, nyugodt öntudattal tekinthetünk vissza lapunknak egy évtizedet betöltött pályafutására, mert minden sorunkat, minden szavunkat azon eszme sugalta, minden törekvésünket azon szent kötelesség vezérelte, hogy a hazai dohányügy fellendítését és a termelőket jogos érdekét legjobb erőnk és tehetségünk szerint híven szolgáljuk. Ez lesz a célunk, és vezéreszménk jövőre is, — így folytatjuk működésünket továbbra is. — Jövő számunkkal megkezdve lapunk tizenegyedik évfolyamát: a lapunk 10 éves fenállását ünnepelő jubileumi számunkat — ígéretünkhöz képest — nemcsak előfizetőink, hanem az összes hazai dohánytermelők részére meg fogjuk küldeni, — s annyit előre is jelezhetünk, hogy gazdag és érdekes tartalommal megjelenő jövő jubileumi számunk, lapunk minden igaz barátjának kellemes meglepetésül és kedves emlékül fog bizonyára szolgálni. — Most pedig ismételtlen hálás köszönetet mondva mindazoknak, akik lapunk 10 éves fenállását, nagybecsű jóakarattal elősegíteni kegyeskedtek, kérjük, hogy bennünket szellemi és anyagi támogatásukkal továbbra is szerencsésítsenek.

— A dohánybevéltás. A budapesti dohánybevéltóhivatalba általában sokkal jobb dohányok érkeznek az idén, mint a múlt évben. Fényesnek lehetett volna mondani az 1893. évi termés eredményét, ha egy nagy fátum nem érte volna a dohánnyt, t. i. a fagyás, amelyről annak idejében aggodalmasan megemlékeztünk, de talán akkor még sem sejtették olyan nagymérvűnek azt a csapást, mint aminőnek később bebizonyult. Mert csak vajmi ritkán akad termelő — néhány megyében — aki ebben a csapásban ne részesült volna. Egyik termelőnek a dohánnyt még a lábán érte, a másikat a szárítón. Szóval mindenki kikapta belőle a maga részét, — természetesen csak azok nem, akik képesek voltak dohányukat elég korán letérni és beszárítani. S ez a sajnos körülmény — amint értesülve vagyunk — nemcsak Budapesten, de az országnak legnagyobb részében így van, — ami bizony elég nagy baj. — Annak idején figyelmeztettük és kértük a termelőket, hogy ott, ahol fagyott, vagy dércsípött dohányok vannak, ezeket a lehető legnagyobb gondalal különítsék el a többi dohányoktól, — de sajnos, igen gyakran valamennyi osztályban ott látjuk, elkezdve a válogatástól egészen a kihányásig. — Ez már aztán rendkívül helytelen és rossz dolog, amelyért azokat a gondatlan, macakszerűeseket nem lenne szabad büntetlenül hagyni. — S mindezeknek az a szomorú tanulsága, hogy mindent el kell követnünk, hogy ily csapásnak jövőre ne legyünk kitéve. — A budapesti bevéltóhivatalba, az utóbbi hetekben, többek közt különösen az elismert régi jeles nagytermelő: — Györgyei Illés ur, Tápió-Györgyeről, szállított be igen jól kezelt, szép dohányokat. Ezen gazdaságban kiváló érdemei vannak Kramer Sámuel kasznár urnak, aki fáradhatlan buzgalommal és előretörekvéssel intézi — mint igazi okszerű gazda — dolgait, így a dohánytermelésnél műtrágyával is tett különböző sikeres kísérleteket. Csak folytassa továbbra is! — Nagyon szép dohányokat hoztak továbbá az utóbbi napokban: Helfrich Ervin, és a Frankl testvérek, akiknek különösen sok válogatott dohányuk is volt. — Kiemelések mellőlk még a következő termelők: Katona Gyula, Mitsky Sándor, Nemeshegyi Béla, Benedikty Gyula, Dezsőffy

Béla, Emil és Géza, Halász Jenő és Béla, stb. — Az átvételek igazságosan és méltányosan eszközlöttek, úgy hogy eddig még egyetlen panasz sem fordult elő a beváltás ellen. — Végül megemlíthetjük még, hogy a b.-csabai beváltóhivatalnál, az idén is — mint évről évre mindig — kitűnően kezelt gyönyörű szép dohányt szállítottak Montag M. és fia nagytermelő, Mezőkövácsházáról.

— **Halálozás.** *Szedlacska Kálmán*, a kolozsvári m. kir. dohánygyár igazgatója, január hó 27-én meghalt. A még javakorában lévő — alig 45 éves — férfi személyében, a dohánygyvedékek egy ritka képzettségű jeles szakembert veszített. Ő rendezte be annak idején a szegedi dohánygyárat, oly fényes eredménnyel, hogy nagyrészt ezen érdemeiért soron kívül lépett elő. Tevékenységének maradandó emlékeit őrzik a kassai, budapest-ferencvárosi és erszébtervárosi dohánygyárak is; s a kolozsvári dohánygyárat magas színvonalra emelte. Számos czélszerű reform közötti létesítését a kiváló szakférfiúnak, aki a hivatalban a legjobb kartárs, s a magánéletben is köztisztelőnek örvendő derék férfi volt. — Nyugodjék békével!

— **A szivargyártás tökéletesítése** iránti irányadó törekvés lapunk f. é. 1. számában kellően volt méltatva; az ott eladottaknak mintegy kiegészítéséül, felemlíthetjük még azt is, hogy az utóbbi időben, a csekélyebb minőségű, hanem azért a legnagyobb fogalmat képező H és K (vegyes külföldi és rövid magyar) szivarok minőségének emelésére is történtek s ép az utóbbi napokban is fontos intézkedések. Így a H betűs szivaroknál boríték gyanánt kizárólag Jáva anyag felhasználása rendeltetett el s ezen szivarok többé a nehéz égésű bel-földi vagy kellemetlen szagu hollandi dohányborítékkal nem fognak már készülni. A „K“ szivaroknál pedig az eddig csekély részben felhasznált külföldi hulladék magasabb kimeretben állapították meg. Szóval az ezen szivarokat fogyasztókra is van gondolva s jó is, hogy így van, mert épen a H és K szivarok óriási forgalma okozza azt, hogy ebből kevés a készlet s mondhatni ezen szivarok rohamos fogyasztása teszi szükségessé az új gyárak berendezését.

— **Tanfolyam, gyártási ügyelők részére.** Mint értesülünk, a fővárosban legközelebb egy három havi tartalmu tanfolyam nyílik meg, a dohányjöv. közp. igazgatóság felügyelete alatt kizárólag a dohánygyártási ügyelők részére. Az eszme kitűnő s ha eredményhez vezet, mindenesetre üdvös lesz, mert a régi dohánygyártási ügyelők részint elhaltak, részint nyugdíjaztattak s új gyártási ügyelők csekély számmal vannak; ezek közül is aki arra alkalmas, segítőtiszte lesz kinevezve s így ismét megcsappan az ügyelők száma. A tanfolyam életre való eszméje igen szerencsés ötlet s most már csak az van még hátra, hogy megfelelő tanerők találassanak. Azt hisszük ebben sem lesz hiány.

— **A pápai és a s.-a.-zujhelyi m. k. dohánygyárak** folytatóság fokozása nagyban

halad előre. Pápán jelenleg két dohánygyár van üzemben, egyik a régi ideiglenes, mely mindaddig fen fog állni, míg az új állandó teljesen be nem lesz rendezve, a másik az állandó új épület, melynél a téli idő következében a kőmivesmunka szünetel ugyan, de a nagy raktárhelyiségben a szivargyártás nagyban folyik. Mind a két gyár részére a tisztiszemélyzet fokozása a dohánybeváltás befejeztével van kilátásba helyezve, amikor is a dohánygyáraknál a beváltás tartamán át nélkülözhetőké vált tiszték közül néhány áthelyeztetés van tervbe véve.

— **Három új ideiglenes dohánygyár.** Eger, Szt. Gotthard és Zengg városokban, valószínűleg a tavasszal kezdik már meg az ideiglenes berendezést. Eger és Zenggen már van is alkalmas helyiség; Egerben a megyeház átelleni nagy épület, Zenggenben, pedig a volt tűzérkászárnya lesz e célra felhasználva. — A szent-gotthardi dohánygyár immár a létesítés stádiumába lépett. Ugyanis Graenzenstein Béla miniszteri tanácsos úr, a dohánygyár felléltatása tárgyában, a napokban érkezett az ottani városi hatósággal, s ez alkalommal azon kijelentést tette, hogy még ez év folyamán egy szárnyépület fog kiépíttetni, melyben 200—250 munkás, már szeptember hóban megkezdheti a szivargyártást, — 1895-ben pedig a gyár teljesen elkészül, s 9 hivatalnokkal 800—100 munkás fog dolgozni. Az előirányzott 360.000 forintnyi összegből, ez évben 120.000 forintot fektetnek a munkába. — A gyár, annak idején villamos világításra lesz berendezve, mint ez a pápai és s.-a.-zujhelyi gyáraknál is tervbe van véve.

— **Az „Ország — Világ“** mult hó 28-án megjelent számában, dr. Váradi Antal, a népszerű szépirodalmi lap hírneves szerkesztője, egész terjedelmében közli „Az ó-budai m. kir. dohánygyár“-ról lapunk mult számában megjelent két közleményünket, a gyárat ismertető 5 képpel együtt. Mindenesetre csak örömmel fejezhetjük ki, hogy a jeles szépirodalmi lap, érdemesnek tartá, olvasó közönségét lapunk szakközleményeivel megismertetni.

— **Dohánymonopolium Szerbiában.** A jelenlegi mozgalmas szerb politikai viszonyok folytán, Belgrádban ismét fölvetették a dohányegyedárúság eszméjét, ezuttal az eddiginél sokkal határozottabb alakban. Amint értesülünk, ez új szerb pénzügyminiszter, egy magasabb rangú állami tisztviselőt a bécsi „General-direction für Tabakregie“ tanulmányozására fog krkldeni s a jelenlegi belgrádi kis „Tvornica duhana“ államostattván, nemsokára nagyméretű állami dohánygyárrá fog átalakíttatni.

— **A dohányfüst lenyelése ellen.** Sok dohányzó valóságban sportot űz a dohányfüst lenyeléséből. Hogy ez mennyire ártalmas: legújabbán Huxley angol tanár bizonyította be, abban a czikkben, a melyet a „Nineteenth Century“ hasábjain, elhunyt barátja: John Tyndall világhírű fizikus emlékének szentelt. A nagy angol fiziológus nyíltan elmondja, mi

volt annak a rettenetes álmatlanságnak az oka, a mely Tyndall utolsó éveit a kinok idejévé tette. Semmi más, mint a dohányzás. „Tyndallnak az a szokása volt“ — így ír Huxley — „hogy lenyelte a dohányfüstöt, még pedig olyan virtuozitással, mint nagyon kevesen. Akármilyen bámulatot érdemel is e képesség, fejezi be közleményét az angol tanár, az bizonyos, hogy sokan estek már áldoztatul.“

— **Ajánlkozás.** Egy 30 éves okleveles gazdasz, ki már egy nagy hitbizományi uradalomban, mint gazdasági irnok alkalmazva volt, s a m. kir. dohánygyvedékek szolgálatában, mint gyáronok, 6 év óta működik, egy nagyobb uradalomban, hol a dohánytermelés is üzetik, segédítstízi állást keres. — Megkereséseket szíveségből közveit a lap szerkesztőségé.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek Lapunk tisztelt munkatársai, előfizetői és jóakaró barátai köréből, már is oly nagy számmal kapjuk a legszívelebbes üdvözlöket, a Dohányújság 10 éves jubileuma alkalmára, hogy egyenként alig lennének képesek valamennyinek külön válaszolni. Addig is tehát fogadják legőszintébb hálás köszönetünket valamennyien és együttesen, míg jubileumi számunkban az üdvözlöket és erre vonatkozó nyílt válaszunkat ünnepélyesen közlendjük.

A tek. m. kir. dohánybeváltóhivataloknak. Az előfizetők gyűjtésének eredményéről, mult számunkban közölt kimutatásban foglaltakon kívül, lapunk zártáig a következő újabb gyűjtéseket kaptuk:

Budapest: II. gyűjtőívén 16 előfizető,

Barcs: „ „ „ 4 „

Jászberény: „ „ „ 2 „

Kápolna: I. „ „ 19 „

B.-Csaba: „ „ „ 5 „

„ „ II. „ „ 5 „

Félegyháza: „ „ „ 4 „

„ „ II. „ „ 3 „

Nagy-Léta: „ „ „ 4 „

Fogadják mindannyian, ügybuzgó jóakarotuk és szives fáradozásajkért njabb hálás köszönetünket, — azvén kérelemmel, hogy — ahol a beváltás még folyamatban van — kegyeskedjenek a tekta. beváltóhivatalok és tisztviselő urak, lapunkat továbbra is ajánlani és terjesztetni.

Tek. m. kir. dohánybeváltó-hivatalnak: Majdú-Dorogh. A mult évben szép számmal gyűjtött ottani előfizetőink közül, még eddig egy sem újította meg az év végén lejárt előfizetését. — Nem tudjuk elképzelni: mi lehet ennek az oka? — Ismerve becses jóindulatát és ügybuzgalmát: bizalommal kérjük szives támogatását.

Gróf Pálffy Pálné t. uradalmi Intézőségének. Kéka. Becses megkeresésük folytán, a rendelt mennyiségű, teljesen megbízható eredeti szamosháti dohánymag elküldése iránt intézkedtünk.

Felkérjük tisztelt olvasóinkat és a tek. beváltóhivatalokat, hogy a beváltás eredményéről, szíveskedjenek lapunkat részletesen és minél számosabban tudósítani.

Dohánynál

meglepő kitűnő eredménnyel kipróbált

ritka magas százalékban koncentrált

foszforsavas és salétromsavas kálium, valamint kénsavas kálium,

úgy egyéb műtrágyák is, jutányos áron kaphatók

SÁTORI MIKSA és MÓR műtrágyagyárában, Budapest, IX., Dandár-utca 25.

A „MAGYAR UJSÁG“ regénycsarnokának
már 18 kötete jelent meg és egyedül e lap
kiadóhivatalában kapható.

A tenger szülöttje

Angol regény.

Az éhség.

Norvég regény.

Lelkem kicsikéim.

Vig angol regény.

Elbeszélések

(Santa Barbara. A mumia. Az ómama A mit
a napugár szőtt.)

Malory kapitány bűne

Francozia regény.

Az arany

Francozia regény 3 kötetben.

Menyasszony vadászat

Francozia regény.

Az indiai nagybácsi.

Angol regény.

Küzdelmes élet

Orosz regény.

Innen-Onnan

Elbeszélések.

(Recidiva. Tétovázó. Rezeda kisasszony.
Tisztelettel alulírott. Mister Silver dollar,

A dékán örököse.

Angol regény.

A nagy ember.

Amerikai elbeszélés

és

KATALIN.

Orosz regény

Kétféle szerelem.

írta:

VIOLA MIKSA.

Hanna szive.

Angol regény.

A halott szeretője.

Orosz regény

POLGÁRI HÁZASSÁG.

Vigjáték 1 felvonásban.

Írta: Bogdánovics György.

Egy ifju küzdelmei.

Regény.

Coeur IX.

Angol regény.

I s z a p.

Regény. Írta: Szilyóri György.

Valamennyi regény érdekfeszítő, s a leg-
előkelőbb hazai- és idegen íróktól ered.

Egy-egy kötet ára Budapesten

Granátos-utca 40 krajcár

Vidékre bérmentesen

küldve 45 krajcár.

8-3

Kitünő minőségű, teljesen megbízható
eredeti szamosháti dohánymag

jutányos áron kapható.

Hol? — megmondja a lap kiadóhivatala.

**Magasfoku
concentrált kén-
vas kálit 95%**

mint leghatásosabb trágyaszert

dohány alá

valamint különleges és kitünőnek bizonyult

dohánytrágyát

ajánlanak jutányos áron:

HEILINGER JÁNOS és TÁRSA, műtrágyagyárosok.

Központi iroda: Bécs, VII. Lindengasse 2.

5-8

MAYFARTH PH. és Társa

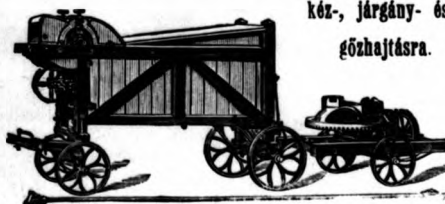
gazdasági gépgyárosok

Bécs, II. Táborstrasse 76. sz.

Alapított 1872. Kitüntetve több mint 350 arany, ezüst- és 600 munkás.

A gyárakban készülnek a legjobb

Cséplőgépek

kéz-, járgány- és
gőzhajtásra.

járgányművek

1-6 vonóállat befogására.

**Legújabb gabonarosták,
trieurók, kukorica-morzsolók, széna-
és szalmasajtók**
kőzhajtásra, állók és szállítókészülékekkel.

E K É K

1-, 2-, 3- és 4 vassal

Boronák és hengerek
szántóföldek és rétek számára.

**Szeckavágók, darálók,
répavágók,**

Blunt-féle szabad, zöldtakarmány-sajtók.
Szállítható

takarék-üstök

mint takarmány-füllesztők és ipar-mosó-
készülékek.

Sajtók minden célra, valamint
bor- és gyümölcs-sajto-
lásra önműködő szab.

„Syphonia“

szőlő- és növénypermetezők

Árjegyzék ingyen. — Képviselek felvétetnek.

7-10

Megjelent a díszes tavaszi főárjegyzék: — kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Frommer A. Herrman utóda

Főüzlet: **mag- és növénykereskedése.** Fióküllet: **VI., Andrásy-ut 1.**
V., Tükör-utca 5. Budapest.

Magasan koncentrált műtrágya egyedüli főraktára.
 Minden megrendelményhez ingyen melléklet.

8-24

Dohánytermelők figyelmébe!

Van szerenesénk, az általunk néhány év óta forgalomba hozott s igen jónak és sikerültnek bizonyult

**dohány melegágy takarónak való
 Molino-szövetre**

a t. dohánytermelő urak becses figyelmét felhívni, illetőleg arra kérni, hogy tekintettel az évenként emelkedő nagy keres-
 letre, melynek következtében alig vagyunk képesek gyorsan és pontosan szállítani, becses megrendeléseiket méltóztassanak
 mielőbb hozzánk juttatni, hogy azokat a kellő időben teljesíthessük.

A szövet 85-88 centimeter széles, ára méterenkint 22 krajczár.

Kitűnő tisztelettel

Rosenthal testvérek utódai,
 mint a Molino-szövet egyedüli elárúsítói, BÉKÉS-CSABÁN, főtér.

3-4

SZÁVOSZT ALPHONS

csász. és királyi udvari szállító
 magkereskedés és gazdasági cikkek üzlete

Budapest, V-ik kerület, Arany-János-utca 11-ik szám

ajánl szavatolt minőségű

**Gazdasági, konyhakerti és virágmagvakat,
 kerti szerszámokat,**

Gépolajat, kocsikenőcsöt, carboloileumot, kátrányt,

Szaponária gyapjúmosópor, I. szaponária gyökér,

Kazaltakarók, ponyvák, zsákok,

I. Rézgálicz (kókázó),

Vevő vagyok mindennemű gazdasági magvakra.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

9-24